

PROGRAM WYCHOWAWCZY
ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

im. H. Sienkiewicza
w Nowej Rudzie

„W wychowaniu chodzi właśnie o to, żeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem - o to, ażeby bardziej być, a nie tylko więcej miał, aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.

Jan Paweł II

ROK SZKOLNY 2011/12

2012/13

2013/14

Założenia programowe

1. *Rodzice mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Nauczyciele w zakresie wychowania pełnią funkcję wspomagającą rodzinę.*
2. *Wychowanie to powinno uwzględniać dojrzałość dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.*
3. *Szkoła winna zapewniać każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków obywatelskich i rodzinnych w oparciu o zasady wolności, solidarności, tolerancji, sprawiedliwości, demokracji*
4. *Nauczyciel w realizacji procesu pedagogicznego ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia.*

Misja, wizja i zadania szkoły

Wychodząc z założenia, że „Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowaniu polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata” uznajemy szkołę za jeden z najważniejszych elementów biorących udział w wychowaniu młodego pokolenia.

Misją szkoły w obszarze pracy wychowawczej jest:

- **budowa kompleksowo oddziaływującego środowiska wychowawczego mającego na celu wszechstronny rozwój uczniów pod kątem realizacji praw człowieka (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym), i przygotowanie ich do wyboru dalszej drogi kształcenia;**
- **upowszechnianie modelu szkoły jako efektywnego środowiska wychowawczego w społeczności lokalnej i innych placówkach systemu oświatowego.**

1. Cele pracy wychowawczej

OBSZAR I - INTELEKTUALNY ROZWÓJ UCZNIÓW:

- ❖ **Doskonalenie sfery uczuciowej uczniów z uwzględnieniem wrażliwości na problemy najbliższego otoczenia, społeczności lokalnej**
- ❖ **Wspomaganie rozwoju zainteresowań i umiejętności efektywnego uczenia się oraz wykorzystywanie wiadomości.**

- ❖ Rozwijanie umiejętności oceny siebie i innych, zdolności, wartościowania i myślenia refleksyjnego.
- ❖ Dbłość o kulturę osobistą szczególnie w kontaktach z innymi ludźmi w zakresie współpracy z rówieśnikami oraz pełnienia ról społecznych.
- ❖ Kształtowanie postaw patriotycznych, w tym patriotyzmu lokalnego

OBSZAR II – FIZYCZNY ROZWÓJ UCZNIÓW:

- ❖ Doskonalenie sprawności fizycznej uczniów.

OBSZAR III – RELACJE NAUCZYCIEL – UCZEŃ:

- ❖ Budowanie pozytywnych relacji nauczyciel – uczeń.

OBSZAR IV – RELACJE NAUCZYCIEL – RODZIC, ŚRODOWISKO:

- ❖ Współpraca szkoły z rodzicami i środowiskiem.

OBSZAR V – DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE:

- ❖ Uczenie porozumiewania się oraz rozwiązywania problemów i podejmowania Decyzji.

1. Promowanie zdrowego stylu życia.

2.1. Ogólna charakterystyka wychowanków, do których adresujemy naszą ofertę.

Szkoła nastawia się na pracę z uczniami, którzy dysponują możliwościami intelektualnymi predystynującymi ich do ukończenia szkoły średniej i do dalszego kontynuowania kariery edukacyjnej.

- **będziemy dążyć do tego, aby nasz absolwent:**
 - był otwarty na drugiego człowieka
 - posiadał dużą wiedzę
 - był kreatywny
 - znał języki obce i obsługę komputera
 - posiadał umiejętności interpersonalne
- **nasz ideał absolwenta to człowiek:**
 - tolerancyjny

- samodzielny w myśleniu
- uczciwy
- kulturalny
- ambitny
- zdrowy, bez nałogów
- asertywny
- zaangażowany

Dążenie do tego ideału wymaga współpracy nauczycieli, wychowawców, rodziców oraz uczniów.

2.2 Cele globalne Liceum Ogólnokształcącego im. H. Sienkiewicza jako społeczności wychowawczej

Uznajemy, że celem naszej pracy wychowawczej jest kształcenie w wychowankach:

- motywacji, wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego poszukiwania ważnych dla siebie wartości i dokonywania wyborów w każdej sytuacji;
- motywacji, jako podstawy do pracy nad sobą, odkrywania osobistych możliwości i braków;
- umiejętności określania osobistych potrzeb i interesów oraz ich zaspokajania na zasadzie godzenia dobra własnego z dobrem innych;
- umiejętności brania na siebie odpowiedzialności za siebie i za efekty swojego postępowania wobec innych;
- umiejętności konstruktywnego, realistycznego określania osobistych celów życiowych, ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie;
- poszanowania dobra wspólnego społeczności szkoły i innych społeczności, w których przyjdzie im funkcjonować;
- umiejętności umożliwiających rozpoznawanie i wyrażanie osobistych możliwości, potrzeb, zachowań i postaw w sytuacjach społecznych oraz sprawnego komunikowania się z innymi ludźmi i ich rozumienia;
- umiejętności niezbędnych do przygotowania się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w demokratycznym państwie, zgodnie z przekazem tradycji kulturowej i poczuciem więzi z otoczeniem społecznym (rodzina, środowisko lokalne, region, państwo);

- postaw prospołecznych i umiejętności wchodzenia w konstruktywne relacje na terenie szkoły rozumianej jako wspólnota nauczycieli i uczniów;
- postaw obywatelsko-patriotycznych.

2.3 Cele operacyjne

W konsekwencji przyjęcia tak sformułowanych celów globalnych ważnym obszarem pracy wychowawczej LO w Nowej Rudzie jest kształcenie konkretnych **umiejętności i dyspozycji**, niezbędnych do funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, wymaganych w warunkach współczesnego świata. Oddziaływania wychowawcze społeczności szkolnej powinny stwarzać uczniom warunki do nabywania następujących umiejętności:

- planowania, organizowania i oceniania własnego procesu uczenia się i przyjmowania coraz większej odpowiedzialności za własną naukę;
- **budowania świadomości związku pomiędzy absencją, wynikami w nauce a własną przyszłością;**
- skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach interpersonalnych i społecznych;
- prezentacji własnego punktu widzenia i brania pod uwagę poglądów innych ludzi;
- poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji społecznych i wystąpień publicznych;
- efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie; budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji; skutecznego działania w granicach obowiązujących norm;
- konstruktywnego funkcjonowania w sytuacjach konfliktowych, stosowania metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych we własnych środowiskach;
- radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemowych, rozwiązywania problemów w twórczy sposób;
- poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną;
- efektywnego zachowania się w sytuacjach decydujących o wyborze dalszej drogi edukacyjnej;
- zakładania własnej firmy.

2.3 Przewidywane rezultaty pracy wychowawczej

Dla potrzeb efektywnego i czytelnego projektowania pracy wychowawczej zespół nauczycielski posługuje się uproszczonym zestawem podstawowych dla naszej pracy wychowawczej umiejętności, który:

- jest podstawą do konstruowania narzędzi oceny i opisu rozwoju umiejętności naszych uczniów.

Umiejętności komunikacyjne:

1. komunikacja werbalna:
 - a. w języku polskim,
 - b. w językach obcych,
2. umiejętność poszukiwania i analizowania informacji,
3. umiejętność posługiwania się komputerem.

Umiejętności interpersonalne i społeczne (obywatelskie):

1. umiejętność współpracy:
 - a. w grupie,
 - b. w klasie,
2. odpowiedzialność:
 - a. branie na siebie odpowiedzialności za wykonanie zadań i ponoszenie konsekwencji związanych z ich realizacją,
3. komunikacja interpersonalna:
 - a. asertywność – wyrażanie opinii, obrona stanowiska,
 - b. umiejętność rozwiązywania konfliktów.

Umiejętności i dyspozycje psychologiczne (intrapsychiczne):

1. poczucie własnej wartości,
2. samoświadomość,
3. samodyscyplina,
4. motywacja,
5. dawanie sobie rady w sytuacjach trudnych i problemowych.

Oprócz zadań wychowawczych nauczyciele podejmują również działania opiekuńcze i profilaktyczne odpowiednio do istniejących potrzeb, zgodnie z indywidualnymi diagnozami wychowanków i planami pracy indywidualnej.

3. Założenia pracy wychowawczej

Warunki, jakie musi spełniać szkoła jako środowisko wychowawcze i nauczyciele jako wychowawcy:

3.1. Zauważone, zdiagnozowane i zaspokojone potrzeby uczniów, by mogli dobrze funkcjonować w szkole.

Za szczególnie ważne uznajemy potrzeby:

- bezpieczeństwa (zaspokojenie którego decyduje również o poczuciu własnej wartości, godności i integralności);
- kontaktu (tworzenia więzi, autentycznych relacji i spotkań z ludźmi, rozumienia innych i bycia rozumianym);
- przewodnictwa, kontaktu z „mistrzem”;
- aktywności (intelektualnej i społecznej);
- wolności, wolnego wyboru;
- autentyczności;
- samoakceptacji.

3.2. Sposób budowania relacji wychowawczych i oddziaływania na uczniów tak, aby sprzyjało to zaspokojeniu tych potrzeb.

Nauczyciele powinni wchodzić z uczniami w relacje, w których:

- będą otwarcie i konstruktywnie ujawniać osobiste emocje i postawy oraz modelować podobną otwartość u uczniów;
- będą dawać uczniom osobistą akceptację, bez względu na to, na ile zgadzają się z ich postawami i wyborami (jeśli tylko nie przekroczą oni granic czyjegoś bezpieczeństwa);
- będą dążyć do empatii i rozumienia sytuacji uczniów.

Zakładamy, że tak budowane relacje spowodują daleko idące prorozwojowe zmiany w naszych uczniach, a przede wszystkim:

- pozwolą im na poznanie siebie, lepszą integrację wewnętrzną i sprawniejsze funkcjonowanie;
- rozwiną ich poczucie własnej wartości i zaufanie do siebie i osobistych możliwości, co doprowadzi do umiejętności życia w zgodzie z sobą i zwiększy ich samodzielność;
- nauczą ich pełniejszego wyrażania samego siebie, a zarazem lepszego rozumienia innych i satysfakcjonującego funkcjonowania w relacjach społecznych;
- nauczą ich dawania sobie rady z problemami życiowymi, zwłaszcza z konfliktami interpersonalnymi i wewnętrznymi.

3.3. Postawy i umiejętności nauczycieli.

Zakładamy, że nauczyciele wychowują głównie przez modelowanie i oddziaływanie własnymi postawami i zachowaniami oraz przekonującą prezentacją własnych umiejętności. Oznacza to, że:

- nauczyciele stawiają wymagania i konsekwentnie je egzekwują, dążą do tego, aby uczniowie sami wypracowali osobiste motywacje;
- nie wymuszają na uczniach zachowań ani postaw;
- są gotowi wspierać uczniów w kłopotach osobistych;
- są gotowi poświęcać uczniom swój czas i uwagę;
- w kontakcie z uczniami traktują ich podmiotowo, nie manipulują, nie realizują osobistych potrzeb;
- są asertywni, tzn. potrafią otwarcie wyrażać wobec uczniów swoje emocje, określać cele, stawiać im granice bez agresji i urażania;
- ujawniają konflikty, również między sobą (w gronie nauczycielskim), są gotowi je rozwiązywać.

Wymienione założenia stanowią standard przygotowania kadry nauczycielskiej. Dochodzimy do niego, pracując nad osobistymi umiejętnościami na odpowiednio zaplanowanych szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Praca zespołu nauczycielskiego LO w Nowej Rudzie polega na:

- ▶ Spotkaniach poświęconych w zależności od potrzeb:
 - I. Bieżącemu planowaniu i wymianie informacji;
 - II. Diagnozowaniu i analizie pracy wychowawczej wobec poszczególnych uczniów i klas;
 - III. Warsztatom szkoleniowym o tematyce ustalonej na bieżąco, zgodnie z pojawiającymi się potrzebami;

Współpraca z Rodzicami

W rezultacie kontaktów nauczycieli ze społecznością rodziców danej klasy:

1. Rodzice będą uzyskiwać aktualne informacje, a w szczególności:
 - pełne i wiarygodne informacje o programie wychowawczym, stylu pracy i potrzebach szkoły;
 - informacje o możliwościach aktywnego udziału w życiu szkoły.
2. Zostaną rozpoznane i przeanalizowane potrzeby rodziców w sprawach wychowawczych i ich oczekiwania wobec szkoły.
3. W wymagających tego przypadkach szkoła zorganizuje formy wsparcia dla rodziców deklarujących chęć pracy nad problemami wychowawczymi.
4. Zostanie stworzona możliwość współpracy w obszarze rozwiązywania problemów dotyczących społeczności klasowej.

W wyniku kontaktów indywidualnych rodziców z nauczycielami:

1. Zostaną określone możliwości współpracy pomiędzy rodzicami, uczniami, wychowawcą i społecznością szkolną.
2. Rodzice uzyskają możliwie pełną informację dotyczącą:
 - a. funkcjonowania ucznia w szkole, w grupie rówieśniczej, w kontakcie z dorosłymi;
 - b. pracy i wyników ucznia;
 - c. problemów ucznia i możliwości ich rozwiązania.
3. Nauczyciele uzyskają informację na temat ważnych dla rozwoju ucznia uwarunkowań jego życia rodzinnego i inne – niezbędne dla zrozumienia sytuacji ucznia.

W wymagających tego przypadkach celem współdziałania szkoły z rodzicami jest nawiązanie ścisłej współpracy i koordynacji oddziaływań wychowawczych, włącznie ze wspólnym planowaniem pomocy dla całego systemu rodzinnego.

Dla zrealizowania wyżej wymienionych celów we wrześniu nauczyciel rozpoczynający pracę wychowawcą z klasą organizuje spotkanie organizacyjne z rodzicami swojej klasy, na którym prezentuje szkołę, jej program wychowawczy i system oceniania oraz wypracowuje kontakt celem dalszej realizacji współpracy.

Wychowawca organizuje:

1. Co najmniej jedno spotkanie w semestrze dla całej społeczności rodziców każdej klasy.
2. Co najmniej jedno spotkanie konsultacyjne z możliwością kontaktu z wszystkimi nauczycielami przedmiotowymi.

Ewaluacja programu wychowawczego:

Ankiety, analiza prac ucznia, obserwacja, sprawozdania wychowawców z realizacji zadań.

TEMATYKA LEKCJI WYCHOWAWCZYCH

KLASA I

1. Integracja zespołu klasowego – 4 godzinne warsztaty PPP
2. Tworzenie zasad pracy z klasą. Zawarcie kontraktu klasowego.
3. Prawa i obowiązki ucznia. Statut i wewnątrzszkolny system oceniania – dokumenty regulujące pracę szkoły.
4. Kształtowanie właściwego stosunku uczniów do nauki. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami szkolnymi.
5. Racjonalne wykorzystanie czasu wolnego.
6. Savoir vivre – nienaganne maniery, stylowe zachowanie, ujmujący wygląd.
7. Zasady prawidłowej komunikacji.
8. Poznają swoje sposoby zachowania (asertywność, uległość, agresja)
9. Jak być asertywnym? Sztuka odmawiania.
10. Dlaczego zachowujemy się agresywnie? Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym.
11. Jak sobie radzić z agresją i przemocą?
12. Istota poczucia własnej wartości.
13. Moje relacje z rówieśnikami.
14. Rzeczywistość w której żyję. Moje prawa i obowiązki. Deklaracja praw człowieka.
15. Znaczenie uczuć życiu młodego człowieka.
16. Moje relacje z rodzicami. Czy telewizor i komputer zastąpią rodzinne rozmowy?
17. Jak umiejętnie korzystać z masmediów?
18. Co lubię czytać – promocja ulubionej książki.
19. Zasady korzystania z biblioteki szkolnej.
20. Tradycje uroczystości szkolnych (sylwetka patrona szkoły), święta narodowe.
21. Zdrowe i dobre życie.
22. Palenie papierosów, jego skutki dla organizmu człowieka.
23. Alkohol i inne środki uzależniające.
24. Dlaczego młodzi ludzie sięgają po środki odurzające (dopalacze, narkotyki).
25. Wybierz życie – pierwszy krok (profilaktyka antyrakowa).

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.

KLASA II

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Jak się uczyć, aby się nauczyć. Poznawanie skutecznych sposobów uczenia się.
3. Racjonalne gospodarowanie czasem wolnym.
4. Problemy- jak sobie z nimi radzić?
5. Umiejętność samooceny – moje wady i zalety.
6. Ja i mój stres. Oswajanie stresu.
7. Komunikacja werbalna i niewerbalna, umiejętność odczytywania sygnałów z otoczenia.
8. Dyskusja, negocjacje, kompromis – rodzice i dzieci, dorośli i młodzież.
9. Postawa tolerancji wobec drugiej osoby – inny nie znaczy gorszy.
10. Kształtowanie relacji międzyludzkich .
11. Rola przyjaźni i miłości w rozwoju emocjonalnym człowieka.
12. Autorytety – ludzie, którym ufam.
13. Konformizm - rozważania o wolnym wyborze i presji społecznej.
14. Kim jestem – pojęcie godności ludzkiej. Media i wszystko na sprzedaż ?
15. Rodzina – jej znaczenie w życiu każdego człowieka. Akty prawne regulujące funkcjonowanie rodziny.
16. Kultura bycia czyli SAVOIR VIVRE na co dzień.
17. Eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy wśród młodzieży.
18. Kształtowanie odpowiedzialności za słowa i czyny.
19. Niemodne słowa ? : OJCZYZNA, PATRIOTYZM, HONOR, POLAK, UCZCIWOŚĆ, CZŁOWIECZEŃSTWO.
20. Lekcja z cyklu " POLECAM" - ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, program TV, koncert itp.
21. Rodzaje słowników i encyklopedii – w jaki sposób z nich korzystać?
22. W jaki sposób dbać o higienę ciała i umysłu?
23. Źródła zagrożeń dla zdrowia i życia współczesnego człowieka.
24. Anoreksja, bulimia – skutki i profilaktyka.
25. Zapobieganie samobójstwom wśród młodzieży.

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczony na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.

KLASA III

1. Przypomnienie treści dokumentów regulujących pracę szkoły. Prawa i obowiązki ucznia. Zasady oceniania pracy ucznia w szkole.
2. Zasady nowej matury. Deklaracje. Przedmioty do wyboru. Omówienie regulaminu matur..
3. Jak się uczyć? Techniki uczenia się.
4. Zaplanowanie nauki przepisem na sukces.
5. Co wart wiedzieć o studiach i studiowaniu.
6. Stres – wróg zdających egzaminy. Jak się przed nim uchronić?
7. W poszukiwaniu własnej tożsamości – człowiek w świecie kultury masowej.
8. Podstawy krytyki – jak krytykować, żeby uzyskać dobre efekty?
9. Kultura słowa na co dzień.
10. Wartości. Co dla mnie ważne teraz i w przyszłości?
11. Poznajemy siebie w aspekcie wyboru zawodu.
12. Moja osobowość zawodowa.
13. Lokalny rynek pracy, instrumenty rynku pracy.
14. Człowiek – istota społeczna. O konsekwencjach i przywilejach przebywania w grupie.
15. Przygotowanie do dojrzałego prezentowania własnego systemu wartości (wierności sobie) przy jednoczesnym poszanowaniu praw drugiego człowieka, zasad tolerancji i demokracji.
16. Rozsądek czy uczucie? O dziwnych kolejach znajomości, przyjaźni, miłości i małżeństwa.
17. Dojrzałość do małżeństwa.
18. Problemy życia codziennego – uzależnienia, bezrobocie.
19. Z cyklu: *przygotowanie do egzaminu maturalnego*: Opis bibliograficzny w bibliografii załącznikowej.
20. Z cyklu: *przygotowanie do egzaminu maturalnego*: Opis bibliograficzny dokumentów elektronicznych.

Pozostałe godziny wychowawcze są przeznaczone na udział w imprezach szkolnych, organizowanie uroczystości klasowych, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru itp.